

Příloha 1 – Rozhovor 1

Tazatelka: *Mohla byste na začátku paní (jméno respondentky) zavzpomínat na to, jaký to bylo, když jste chodila do školy Vy, jak se Vám dařilo ve škole?*

R1: *No, já bych řekla, ten první rok v té první třídě, to bylo spíš takový voťukávání, ale já měla štěstí na paní učitelku, my jsme měli zlatou paní učitelku. A potom, když už jsme šli do dalších tříd, tak to bylo takový náročnější pro mě, protože že bych se nějak učila, to taky ne, raději jsme běhala s dětma venku, na učení jsme se poprvý koukla snad v sedmičce, když už se rozhodovalo o studiu, jinak ne. To samý střední škola. Vod šestý třídy jsem to dávala se čtyřkama. Ale nikdy jsem nebyla na hraně, jako to má teďka třeba (jméno staršího syna).*

Tazatelka: *Takže říkáte, že doma jste se moc nepřipravovala, že jste to moc nepotřebovala...*

R1: *Ne, ne, ne. Když se něco psalo, jasně, šla jsem se učit, mamina mi zkontrolovala, vyzkoušela.*

Tazatelka: *Takže byl někdo, kdo Vám doma pomáhal, když jste potřebovala něco do školy?*

R1: *Maminka, jedinež, protože sestry jsou vlastně mladší. Tam ani nebylo od koho čerpat, tam pak sestry čerpaly ze mě.*

Tazatelka: *A pomáhala jste jim, bylo to potřeba se s nima učit?*

R1: *S tou nejmladší určitě, ta byla takovej hodně velkej flink (jméno staršího syna), ta prostřední ne, ta prospívala docela slušně.*

Tazatelka: *Takže máte zkušenost s tím, že jste se učila s mladšíma sourozencem...*

R1: *Jo.*

Tazatelka: *A co vás na základce bavilo?*

R1: *Z těch odbornějch předmětů, matika, čeština, absolutně ne, spíš přírodověda mi bavila, vlastivěda na prvním stupni, na druhým stupni chemie, ta mi docela šla, a vlastně dílny, za nás byly dílny, vaření, co už děti teď moc nemají, a hudebka.*

Tazatelka: *A na střední?*

R1: *My jsme měli specifický obory, takže tam spíš zbožíznalství, vlastně jsem vyučená prodavačka. A když jsme měli technologii výroby, tak to. Ale to už mi zase nebavila chemie, to už bylo takový těžký. A co mi potom nebavilo, tak účetnictví, na nástavbě, když jsme potom začala nástavbu, tak účetnictví, to mi absolutně nelezlo do hlavy. Ještě že jsem pak vlastně přišla do jinýho stavu, takže jsem mohla skončit.*

Tazatelka: *Takže tu nástavbu jste dodělala?*

R1: *Nedodělala, já jsem na konci prváku skončila, protože (jméno nejstarší dcery) se pak v červenci narodila.*

Tazatelka: *A když se vrátíme do současnosti, jaký to je, když chodí děti do školy? Máte jich hodně školou povinných, možná je to u každého jiné.*

R1: *Já bych řekla, že některý ty metody, který děti používaj teďko, mi nic neříkaj... Já si počítam jinej styl, jakej jsme se učili my, takže když mi potom děti řeknou, my to takhle neděláme, tak zabrzdím, a řeknu si, jak to můžu udělat, abych jim nějak pomohla.*

Tazatelka: *A ta Vaše nejstarší dcera, já ji moc neznám, jak ta prospívá?*

R1: *Ta úplně suprově. Na základce vlastně do šestý třídy vyznamenání, potom to byla občas trojka, teďko na střední škole, občas čtyřka, ale to je... Ona má vlastně docela náročnou profesi, náročný studium, má samý odborný, vlastně kreslení, odborný písmo...*

Tazatelka: *A ta už teď bude končit?*

R1: *Ta jde teďko do třetího ročníku. Uvažuje o dalším pokračování.*

Tazatelka: *Tak to je super, těší Vás to?*

R1: *Jsem ráda, protože i ona sama dává najevo, já nechci skončit jako ty, jenom u vyučení, chce pokračovat dál, ona to má nastavený úplně jinak, má úplně jiný názory. Asi tím, v jakým prostředí vyrůstá, má hodně sourozenců a je to tady hektický.*

Tazatelka: *A co ti mladší, kteří chodí do školy?*

R1: *Tam je to, (oslovení tazatelky), sama dobře víte, tam je to takový, já nevím. (Jméno mladší dcery) kdyby nebyla flink, tak myslím, že by měla lepší známky, to samý (jméno staršího syna). (Jméno staršího syna) je šikovnej kluk, chytřej kluk, kdyby opravdu se na to podíval, s trojkama úplně s přehledem. (Jméno mladšího syna) tam je to úplně suprový. Teďko (jméno mladšího syna) nosí jedničky, dvojky, s tím, že loni, předloni, v první třídě dělal opravy, druhá třída byla taková hektická, že byl vůbec rád, že prolezl, a teďko vlastně vyznamenání. Tam jsem strašně šťastná, protože tam je vidět, že ta změna školy, mu strašně prospěla. Ono je to tím, že tam jich je málo ve třídě, mají asistentku ve třídě, takže tam je, já nevím dvě učitelky a zhruba 10 dětí. (Jména mladší dcery a staršího syna) nejsou hloupí, není ani jeden hloupej, já věřím tomu, že by byli průměrový žáci, jako jsem byla já. Já jsem nebyla žádná třídní šprtka, která by šlapala jenom na jedničky, ale snažila jsem se to držet v té hladině, ty trojky, maximum čtyřky potom dál.*

Tazatelka: *A jak vypadá domácí příprava na školu?*

R1: *(Jméno staršího syna) občas jo, občas ne, to je takový, já to děla nebudu, já to nechci, já jdu raději ven, já to dělat nemusím. Ale já říkám, ale musíš, (jméno staršího syna), to je důležitý. Jako nechce, ale s donucením jo. Ale je to strašný přemlouvání, strašnej boj, jdi si dělat, co potřebuješ.*

Tazatelka: *A kdy se připravujou?*

R1: *Takhle jsme to měli nastavený už, co začali chodit do školy, prostě přijdu ze školy, podívám se, co mají za úkoly, podívám se do žákovských, nají se, úlohy; potom teprve zábava. Když vim, že maj třeba teďko tréninky, zápasy, vim, že musím bejt někde v půl třetí, a přijdou mi v jednu hodinu, tak je nebudu ještě rychle nutit udělat úlohy, takže to potom děláme večer, nebo to doháníme, když už přijdeme večer dýl, tak ještě ráno, ale není to pravidelný, většinou se snažím hned po škole.*

Tazatelka: *Co je na tom pro Vás těžký?*

R1: *Že u nich musím stát. U (jméno mladší dcery) teda ne, tam není třeba, matiku, češtinu zvládá se přehledem, tam stát nemusím. Když si neví rady, zavolá mi, tak přijdu. Ale u (jméno staršího syna) tam prostě musím stát, protože matika, čeština, je na bodu mrazu, tam s ním nehnu. Tam nad ním musím stát, a prostě „takhle ne, (jméno staršího syna), zkus to ještě znova, přemejšlej“. To samý loni s*

(jméno mladšího syna), musela jsem nad ním sedět, musela jsem poradit, když nevěděl. Ted'ko když dělá úlohy, tak jako sedím u něj, ale už do toho tolik nezasahuju, snaží se prostě sám. Ale u toho (jméno staršího syna), tam bych nad ním musela stát prostě s rákoskou... Ten sám od sebe, že by řekl: „mami, já mám úlohu z matiky, já ji jdu udělat“, to ne. Musím se dopídit já, jestli vůbec ji tam má. Kolikrát to ani nenapiše, a to je potom těžký, kolikrát mi potom napiše učitel, on neměl úlohu.

Tazatelka: *Funguje to s těmi úkoly, jak jsme to domluvili ve škole?*

R1: *Ted'ko delší dobu měl úlohy všechny, vždycky jsem to dohledala, ale někdy na to prostě kašle, takže si to ani nenapiše, nedohledám to. Pak už to zjistím z poznámek, z toho, co se dozvím, když jdu náhodou do školy, učitel mi řekne, on zase neměl úlohu.*

Tazatelka: *Je něco, co Vám v domácí přípravě dětí na výuku pomáhá?*

R1: *Nepřišla jsem na žádnou páku.*

Tazatelka: *Co třeba Vaše nejstarší dcera, učí se někdy s někým z mladších sourozenců?*

R1: *Ona se do toho neangažuje, ona chodí poměrně dlouho ze školy, kolem půl čtvrtý, to už jsou po úlohách, a běhají venku.*

Tazatelka: *Takže ta Vám s tím nepomáhá...*

R1: *Jako občas (jméno staršího syna) když si neví rady s angličtinou, tomu já nerozumím, tak ji občas poprosím. Pro mě je angličtina španělská vesnice; já některý slovíčka umím, ale předložky, pády, skloňování, vůbec.*

Tazatelka: *Využívají třeba děti internet, když se potřebujou připravovat do školy?*

R1: *(Jméno mladší dcery) když potřebuje dělat referáty na přírodovědu, (jméno staršího syna) občas, nedávno potřeboval nějaký pranostiky; takže určitě.*

Tazatelka: *A musela jste jim v tom třeba pomáhat, nebo to zvládli sami?*

R1: *Zvládli sami, já myslím, že ty děti jsou ted'ko takový učenlivý vůči všemu.*

Tazatelka: *A (jméno staršího syna) má ted' taky tablet, ten taky využívá při přípravě do školy?*

R1: *Většinou tam hraje, že by tam brouzдал po internetu, jsem si nevšimla. Většinou hry, najede na stránku, kde může stahovat, aby toho měl co nejvíc.*

Tazatelka: *A v nízkoprahu, kam vím, že chodí, tam je možnost vzít si úkoly nebo se tam učit, využívají toho?*

R1: *Ne, akorát (jméno mladší dcery) tam měla před tím rokem a půl doučování vlastně, (jméno mladšího syna) tam měl doučování, (jméno staršího syna) ne. Ale úlohy tam nenosili nikdy. Většinou jenom na to doučování půl hodinky, tři čtvrtě hodinky, co tam to vlastně bylo daný, bylo to pro víc dětí najednou.*

Tazatelka: *A ted' tam děti chodí?*

R1: *Děti chodí občas do klubu, ale ten kroužek nevyužívají.*

Tazatelka: *A jak často ted' do nízkoprahu chodí?*

R1: *(Jméno mladší dcery) tak dvakrát do týdne, kluci tak dvakrát do měsíce, když budu přehánět.*

Tazatelka: *To není tak často...*

R1: *No, oni mají hromadu toho fotbalu, vlastně třikrát týdně, ono je to docela náročný. Zůstávají jim úterky čtvrtky volný, čtvrtky je klub, ale to jsou rádi, že můžou chvílku běhat venku.*

Tazatelka: *A ten fotbal je na celý odpoledne, když je?*

R1: *Tréninky jim začínají od čtyř zhruba do šesti, zápasy to už mívají většinou spích na třetí, domů jezdíme na půl sedmou, na sedmou, takže to už je náročnější.*

Tazatelka: *A jak často mají ty zápasy?*

R1: *Každý týden až do června.*

Tazatelka: *A vy tam chodíte na ty zápasy?*

R1: *Chodím pravidelně, na zápasy, na tréninky, chodím. Mám jistotu, že mi tam děti přijdou určitě, takže mám i hlídání, mám jistotu, že tam ty děti budou, že mi nelitají někde venku. I když já jsem s trenérem v kontaktu pořád, je to příbuznej, takže kdyby nepřišli, tak to vím z první ruky.*

Tazatelka: *Baví je to, co o tom říkají?*

R1: *(Jméno mladšího syna) strašně, chce furt dělat brankáře, nemůže, protože je malinkej, by ho v bráně zabili, (jméno staršího syna) jak kdy. Někdy jak strašně, strašně ho to baví, on byl nadšenej, když zjistil, že může chodit na fotbal, tak byl nadšenej. Potom, když se chytil partičky kamarádů, tak já tam chodit nebudu, oni taky nejdou. Ale prostě snažím se jet v tý rovině, sport je důležitěj, a něco musíš mít. A vždycky když něco chce, tak mu řeknu nejdřív fotbal, potom si dělej, co chceš jinýho.*

Tazatelka: *A chodí (jméno mladší dcery) na ten kroužek těch roztleskávaček?*

R1: *Ano, chodí. Taky ne pravidelně, taky jednou za 14 dní, prostě jak má náladu, jak se jí tam chce. Ono taky jak je silnější, tak má strach, že se jí tam ty holčiny budou smát, tam jsou holky, který jsou poloviční. Ted'ko jsme domluvený s trenérem na fotbale, že může začít trénovat i s klukama. Že je to vlastně kluko-holčičí klub, takže tam můžou hrát i holčiny, který jsou o dva roky starší než kluci, který tam můžou hrát, takže (jméno mladší dcery) se může přihlásit úplně s přehledem a může i soutěžit.*

Tazatelka: *A chce?*

R1: *Chce, chce. To je další pohyb, kterej jí prospěje.*

Tazatelka: *Máte, paní (jméno respondentky), nějaký aktivity, který děláte všichni společně, nebo s těma mladšíma dětma?*

R1: *Aktivity, jednou za čas občas vyrazíme o víkendů na jednodenní výlet, hrady, já nevím, prostě tyhle ty, okolí (jméno města), procházky. Loni v létě jsme spolu byli všichni na přehradě. Jako není to pravidelně, podle financí, podle možností, podle času. Ale snažím se alespoň jednou za čas s nima to odpoledne strávit se všema najednou.*

Tazatelka: *A jaký to je?*

R1: *Takový zvláštní, protože jsme všichni pohromadě, a je prostor být si blíž.*

Tazatelka: *A jinak ten prostor být spolu moc nemáte...*

R1: *Tady se to míhá prostě, akorát ráno než jsou do školy, ale to je takový hektický, že se lítá sem tam, a večer než jdou spát, to se tu sejdeme všichni, ale to je taky takový náročný, honem se snažit děti nakrmit, vykoupat, spát, aby byly v posteli včas.*

Tazatelka: *Daří se Vám to společné čtení před spaním?*

R1: *Čteme pravidelně každý den večer.*

Tazatelka: *A je to tak, že Vy čtete dětem před spaním?*

R1: *Střídáme se. Někdy čtu já, někdy (jméno mladší dcery, jméno staršího syna).*

Tazatelka: *A jak to třeba vnímají, když čte někdo z nich a ne vy?*

R1: *Vyrušují. Takhle když čtu jí, tak ví, že musí ležet, mají před spaním. Když čte (jméno staršího syna), tak do toho kecák (jméno mladšího syna), za chvíli začne (jméno nejmladší dcery).*

Tazatelka: *Chápu... Tak to je všechno. Děkuju Vám za rozhovor.*

Příloha 2 – Rozhovor 2

Tazatelka: *Možná na začátku paní (jméno respondentky), kdybyste zkusila zavzpomínat na to, jaký to bylo, když jste chodila do školy Vy?*

R2: *Jéžiš, já chodila do zvláštní, mně to právě ve škole nešlo.*

Tazatelka: *Hm. Co Vás tam bavilo, v té škole, co se vám líbilo?*

R2: *Kreslení, hudebka, tělocvik... Co ještě tam bylo... psát, já jsem hezky psala.*

Tazatelka: *To je pravda, to píšete do dneška krásně... A učila jste se doma, připravovala jste se?*

R2: *S babičkou. K nám chodila paní na doučování, mně to nešlo.*

Tazatelka: *Takže se s Váma někdo učil doma, tak to jo. A říkala jste, že jste chodila do zvláštní, a potom už jste do školy nechodila? To jste vychodila základní školu...*

R2: *Já měla šest tříd.*

Tazatelka: *Šestou třídu, a potom už jste do školy nechodila?*

R2: *Pak jsem šla uklízet.*

Tazatelka: *Jasně, takže už jste potom šla do práce. No, a jak je to teďka, jaký to je, když chodí (jméno syna) do školy, jaký to pro Vás je?*

R2: *Je to takový těžký...*

Tazatelka: *A co je těžký?*

R2: *Třebas ty úlohy, když s nim dělám ty úlohy, tak já to neumím, musím se přiznat, že to neumím...*

Tazatelka: *A kdo vám třeba v tom pomáhá?*

R2: *Babička.*

Tazatelka: *Ta to umí?*

R2: *Ta to umí, nebo ten dole, ten kamarád, (jméno kamaráda), mu pomáhá.*

Tazatelka: *A ve škole, kdo Vám pomáhá, nebo kdo pomáhá (jméno syna)?*

R2: *Paní (jméno), asistentka.*

Tazatelka: *Hm, ta paní asistentka.*

R2: *Ta hodně, ta s ním sedí v lavici.*

Tazatelka: *A co v tom klubu, kam (jméno syna) chodí, taky se tam učí?*

R2: *Ne, tam chodí na florbal.*

Tazatelka: *Aha, tam chodí jenom na florbal. Protože já vím, že tam je taky možnost, že se tam děti učí, můžou si tam dělat úkoly, ale to tam (jméno syna) nevyužívá...*

R2: *Ne, ne, ne.*

Tazatelka: *(Jméno syna) má tablet...*

R2: *Má ho u babičky.*

Tazatelka: *A používá ho, když se potřebuje něco učít?*

R2: *Ne, on to má na hraní, on tam má ty hry.*

Tazatelka: *Má to na hraní, takže nemá tam třeba internet?*

R2: *Ne, to ne, to my nemáme.*

Tazatelka: *Nemáte, takže tablet nepoužívá. A jak jsem Vám, paní (jméno respondentky) půjčovala tu knížku, pamatujete si, jak jí měl pak (jméno syna) ve škole, četli jste z ní taky doma?*

R2: *Taky jsme z ní četli, taky.*

Tazatelka: *A jak se pak ocitla ve škole?*

R2: *Ona paní (jméno asistentka), se jí líbila, v lavici, tak si tam spolu potom četli.*

Tazatelka: *(Jméno syna) si ji vzal do školy...*

R2: *Jo, oni spolu četli.*

Tazatelka: *A jaký to je, když sem za (jméno syna) chodí někdo od nás na to doučování?*

R2: *Je spokojenej s tou mladou, s tou slečnou (dobrovolnice Archy pro rodiny s dětmi).*

Tazatelka: *A jaký to je pro Vás?*

R2: *Koukám, poslouchám...*

Tazatelka: *A co třeba, paní (jméno respondentky) děláte s (jméno syna), když máte volno?*

R2: *Koukáme na televizi, jdeme se projít s (jméno psa), nebo jdeme na ubytovnu za tou (jméno kamarádky), nebo k babi, nebo do (za dcerami, které jsou v ústavní péči).*

Tazatelka: *A co dělá (jméno syna) sám, bez Vás, když má volno?*

R2: *Chodí ven s tím kamarádem, třeba.*

Tazatelka: *A víte, co dělají, když spolu chodí ven, kam spolu chodí?*

R2: *Sem do parku, nebo na koloběžku...*

Tazatelka: *A jak se vlastně (jméno syna) dostal k tomu, že chodí do té knihovny?*

R2: *Jo, tak to nevím, asi přes kamaráda ve škole...*

Tazatelka: *A co tam dělá v té knihovně?*

R2: *Hraje na internetu, hraje nějaký hry.*

Tazatelka: *A půjčuje si tam taky knížky?*

R2: *Ano, i DVD si tam půjčuje, pohádky...*

Tazatelka: *A chodil (jméno syna) do školky, když byl malej?*

R2: *Chodil. Chodil do tý, on špatně mluvil.*

Tazatelka: *Takže do nějaký logopedický?*

R2: *Ano, logopedický školky, špatně mluvil (jméno syna).*

Tazatelka: *A na co se díváte s (jméno syna) v televizi, co Vás baví?*

R2: *Na Ulici, Ordinace...*

Tazatelka: *A to baví i (jméno syna)?*

R2: *Jo, nebo kouká na tu houbu, ten SpongeBob.*

Tazatelka: *Aha, to neznám.*

R2: *To je kreslená pohádka, vždycky od 6 od půl 7 to běží, Scooby-Doo taky kouká, mezi osmou devátou to skončí, jdeme do postele, usneme.*

Tazatelka: *Má doma (jméno syna) knížky, který by četl?*

R2: *Spíš z té knihovny, doma už má přečtený, co má v knihovniče.*

Tazatelka: *A jak myslíte, paní (jméno respondentky), že to půjde do budoucna s tím učením, říkáte, že už teď je to pro Vás těžký, že tomu sama třeba ne vždycky rozumíte...*

R2: *No, nerozumím, no.*

Tazatelka: *Jak myslíte, že to půjde, až bude (jméno syna) starší?*

R2: *Já myslím, že jo, akorát říkala paní (jméno sociální pracovnice Archy pro rodiny s dětmi), že na něj mám být tvrdší, že je už držkatej na mě, všechno musím říkat třikrát, jde do puberty.*

Tazatelka: *Máte z toho obavu?*

R2: *Trošku mám z toho strach... A on když něco provede, tak se potom lísá, nebo babičku, když neposlechne...*

Tazatelka: *A myslíte, že babičku víc poslouchá?*

R2: *Jo, mně se taky zdá, že z babičky má větší respekt i z dědy.*

Tazatelka: *A proč myslíte, že to tak je?*

R2: *Já nevím... Já myslím, zdá se mi, že si ze mě trochu dělá srandičky (jméno syna). Nebo když přijede (jméno), jeho táta, taky ho poslechne, já nevím, že si ze mě dělá takový šoufky někdy.*

Tazatelka: *Čím myslíte, že to může bejt?*

R2: *Nevím...*

Tazatelka: *Napadá Vás, paní (jméno respondentky), ještě něco co byste mi třeba chtěla říct k tomu, jak se (jméno syna) připravuje na školu?*

R2: *Že mu to musím furt připomínat.*

Tazatelka: *Jako že třeba nepřijde ze školy, a nezačne se sám učit?*

R2: *Musí mu to někdo nutit, jak říkala paní (jméno sociální pracovnice Archy pro rodiny s dětmi), nepřipravovat mu aktovku, musí sám... On to nepřipraví sám.*

Tazatelka: *A když mu pomůžete?*

R2: *Tak to jo.*

Tazatelka: *A jak mu třeba pomáháte?*

R2: *Že mu ukazuju, co tam má dát, do té aktovky.*

Tazatelka: *Myslíte, že se to třeba naučí?*

R2: *Já myslím, že jo.*

Tazatelka: *Takže říkáte, že to musíte (jméno syna) připomínat, aby se učil, pomáhat mu s přípravou tašky...*

R2: *Říká mu to i táta, když přijede: „ (Jméno syna), musíš tu mámu poslouchat, vždyť ti to říká třikrát.“*

Tazatelka: *A jaký to je, když mu to musíte říkat třikrát?*

R2: *Takový divný, takový, že se pak člověk rozčílí...*

Tazatelka: *Rozčiluje Vás to někdy, chápu... Dobře, myslím, že to takto stačí. Děkuju Vám za rozhovor.*

Příloha 3 – Rozhovor 3

Tazatelka: *Kdybyste mohla, paní (jméno respondentky) na začátku zavzpomínat na Vaše školní léta...*

R3: *Ježiš, pro mě to bylo docela těžký, protože my jsme se hodně stěhovali, takže tam jsem pak šla s prospěchem dolů od nějaký třetí, čtvrtý třídy. Protože my jsme se stěhovali z Čech na Slovensko, a tam jsme se zase stěhovali, takže ty přechody ze školy na školu, to pro mě nebylo zrovna ideální, takže já nevím, na ty školní léta nevzpomínám.*

Tazatelka: *Musela jste se připravovat na školu?*

R3: *Nás teda rodiče nějak do učení nenutili, a já jsem od první třídy, učení mi jde, když mi to učitelka vysvětlila, tak to šlo, ale jak jsme se pak stěhovali, tak už to šlo nějak... Zase víte co, tady čeština, tam slovenština, a mě už to ani nebavilo, to zvykání na ty nový spolužáky, rostě cítila jsem se tam taková ostrčená. Nás jako mamina nenutila, jako sedni si a uč se, tam se nedalo nic řešit. Ona to z jedny stránky chápala, že ty přechody nejsou příjemný, no, nevím, co bych na to řekla.*

Tazatelka: *A po základní škole jste pokračovala ve studiu?*

R3: *Já jsem se pak zase vrátila do Čech, takže jsem byla tady u babičky, takže jsem šla tady na učňák, to zase ze Slovenska do český školy, to byl zase pro mě problém, proto já nedokážu svým dětem tak nějak tu češtinu jako vysvětlit, když mají problémy s češtinou, já jim to nemůžu vysvětlit, protože ten pravopis je opravdu hodně jinej.*

Tazatelka: *Takže Vaše nejvyšší ukončené vzdělání je vyučení?*

R3: *Jojo.*

Tazatelka: *A Vy už jste trošku nakousla, že čeština je pro Vás těžká, jaký to je, když teď chodí do školy (jméno syna)?*

R3: *On je docela hyperaktivní dítě, takže jemu dělá problém nekázeň ve třídě, vyrušování, no, a teda, on má dost poznámek, tam je furt vyrušování při hodinách, nebo že se pošťuchujou nebo já nevím, a když se ho zeptám, neříkej, že jsi vyrušoval jen ty, tak on mi řekne, paní učitelka viděla jen mě, tak jsem to schytl. No, nemůžu mu zase věřit každý slovo, protože u těch dětí to je to on, to on. Takže ta nekázeň v tý škole mu dělá potíže. Nebo on je takovej hlučnej, to jste už sama taky poznala, to je doma i ve škole. Nedokáže se prostě soustředit na to, co tam paní učitelka vypráví.*

Tazatelka: *Říkáte, že je celkem hyperaktivní. Řešili jste to třeba ve spolupráci s PPP?*

R3: *My docházíme do poradny, protože on je zase dyslektik. A nic jinýho nám k tomu neřekli. To třeba tvrdím já, že je hyperaktivní, on je takovej zbrklej, nedokáže se soustředit třeba na nějakou věc, nebo se s ním bavíte, a on to za chvíli otočí, a už se baví o něčem jiným. Ted'ko taky bylo ve zprávách, nedávno jsem o tý hyperaktivitě, o těch dětech, ale nevím, co si pod tím ti doktoři představují. Protože já jako matka řeknu o svém dítěti, že je hyperaktivní, protože mám o tom svoji představu, ale nevím, co to obnáší...*

Tazatelka: *Takže v poradně mu zjistili jen dyslexii?*

R3: *Tu dyslexii, no, to tam docházíme, já nevím, jednou za půl roku. Paní třídní učitelka, učitelé musí brát ohled na to známkování, má tu nějakou úlevu.*

Tazatelka: *A do té poradny chodíte i na nějakou nápravu třeba?*

R3: *Ne, to chodíme jen, paní učitelka vždycky potřebuje doložit do papírů, tak jednou za půl roku.*

Tazatelka: *A připravuje se (jméno syna) doma na výuku?*

R3: *No, to je právě ten problém. Já když se ho zeptám, jako takhle, když přijde ze školy, převlíkne se, vymění si knížky, vymění si učivo, úlohy si napíše, což teda poslední dobou taky docela, když se ho zeptám, nebo babi se ho většinou ptá, protože když to vezmu, vesměs ho od malička vychovávala, když jsem chodila do práce já, takže je závislejší na babičce, takže tuto je on naučenější, převlíct, poskládat si věci do školy, co potřebuje do školy, úlohy. Jenomže teďka taky poslední dobou, jak my jsme dřív počítač neměli, nebo mobily, prostě finance, a takhle. Poslední dobou, už mi to i mrzí, přijde, sedne si k tomu počítači, sice si udělá úlohu, ale některou zapomene, takže už jsou tam ty výpadky nesoustředění na ty úlohy, a já prostě když mu prohrabu aktovku, jak já můžu vědět, co má za úkol. Takže ta příprava u něj teďko, sice se ho ptáme, ale jsme se ho nedávno ptala, jsme ještě naposledy s Vaší kolegyní (jméno sociální pracovnice Archy pro rodiny s dětmi), jste tam byla taky, se ho ptala, co mu ještě nejde, tak mi (jméno syna) tvrdil, že už se prej zlepšil, a z češtiny taky. Teďko prej dělali nějaký testy, a že prej on měl 3, ale má prej smůlu, protože celá třída, všichni měli čtyřku, pětku, takže to budou opakovat znova. No, tak jsem říkala, (jméno syna), to je skvělý teda, ty jsi zrovna měl tu lepší známku. A paní učitelka říkala, že si prej tu lepší známku můžou nechat. Tak jsem se ho ptala, jestli věří, že by eventuálně mohl mít tu dvojku, tak jsem říkala, že uvidíme, jestli se mu to napodruhý povede líp. Mrzelo by mi, kdyby to odnesl za celou třídu, protože tam v tom prvním testu má tedy trojku, protože to je u něho už úspěch, protože kdyby pak měl mít zase horší známku, tak to by se mi nelíbilo. A říkám, doma ta příprava s ním... Já jsem furt chodila do práce, ranní, odpolední, člověk byl rád, když přišel, a měla jsem nějaký problémy s těma staršíma, takže se řešilo, i jiný věci.*

Tazatelka: *Teď bylo čtvrtletí, byly aktivy, byla jste ve škole se zeptat na (jméno syna)?*

R3: *Já nevím, já jsem nebyla, myslím, že v žákovský byl květen, ale známí mi říkali, že byli ve škole na aktivu, tak snad jsem to neprošvihla, bych šla ráda, bych se chtěla zeptat paní třídní, jestli se teda alespoň v něčem zlepšil, nebo nezlepšil. Ale když tak si dojdu normálně za ní, nebo na tu konzultační hodinu tam dojdu. U něho byla nejhorší ta čeština, tam propadal, ani nevím, čím to zachránil, že tu pětku v tom pololetí nedostal, no, a teďko uvidíme, jak bude na konci školního roku. No, myslím si, že mu to i pomohlo, protože mě to nic neříká.*

Tazatelka: *Vy jste říkala, že tráví hodně času na počítači, využívá internet k nějakým věcem do školy?*

R3: *No, když mají ten domácí úkoly, já nevím, co to mají, když píšou slohový práce, tak to jo. Ale vesměs si tam hraje. Je to prakticky naše vina těch rodičů, že jsme jim to dovolili, ale zase když chodíte do práce, nebo máte víc těch dětí, a abyste měla chvíli od toho dítěte klid, tak to dovolíte.*

Tazatelka: *Já myslím, že je to otázka míry.*

R3: *No, jasně, ale odtrhněte ho pak od toho počítače, když se Vám do toho zažere, on neumí přestat. To je dneska ta elektronika. Je to vina i nás rodičů.*

Tazatelka: *Říkala jste, že je (jméno syna) celkem závislý na babičce; babička se s ním učí, učila dřív?*

R3: *Jo, dřív jo.*

Tazatelka: *A (jméno syna) chodí od začátku školní docházky na tu školu, kam chodí teď?*

R3: *Jojo, od začátku. My jsme tam měli jeden čas problém, když to nazvu už tou šikanou. Tam byl klučina, takovej vyvrhel, a na toho (jméno syna), kolikrát ten (jméno syna) neměl penál, neměl pomůcky, já to nechci už teď rozebírat, už některý věci nevím, malej se taky víc svěřoval babi, takže jsem o tom třeba ani nevěděla, a potom, když mi to třeba mamina řekla za tejdén, už to nebudu řešit. No, teďka nedávno taky, nechal si tam tělocvik. Přinesl ho druhý den, a když ho máma vyndala z tašky, tak měl rozstříhaný tepláky. A co uděláte? Já půjdu do školy, řeknu to tam paní učitelce a už vím, co mi řekne: nemá si zapomínat. Třeba se i zeptá, ale nikdo se nepřizná, ale jako to jsou věci. Ale tenkrát to i (jméno syna) mi nechtěl chodit do školy. Tak jsem se snažila obejít tady (čtvrť města, kde rodina žije), což mi tady ho nikdo nechtěl vzít. Tady mi dokonce jedna paní ředitelka řekla, že nesmí mít v žákovský ani jednu poznámku, aby mohl být přestup z jedné školy na druhou. Já říkám prosím, to si děláte srandu, takže já bych měla dítě, jak bych to teď řekla, prostě jsme se přestěhovali z centra na (jméno čtvrti), a on jezdí do školy jinam, tak snad z logických důvodů, vím, že to tak bylo, že se děti přendávaly ze školy na školu kvůli stěhování, aby to to dítě mělo blíž do školy. Jak vy mi tady říkáte, koukáte na známky, budiž, vy tady jako máte děti s lepším prospěchem, nebo jak... Ve druhý mi zase paní ředitelka řekla, že problémových dětí už tam mají dost. Tak já říkám, no, to je teda ocenění, hezký. Takže mi chcete říct, to mi někdo říkal, to mi říkala moje neteř, to bylo nějaký problémový dítě romskýho původu, ho přendávali ze školy na školu. Tak to mi řekněte, jak je možný problémový dítě můžou přendávat, tam na tý škole ho nechtěli, a tady když chci, já jsem ten důvod šikany naznačila, uvedla jsem ty příklady, takže prej má moc poznámek, a oni už mají svých problémových dětí dost. Pak je tady nějaká sportovní, tak tam to беру, že ten prospěch je zapotřebí, ale tady ty dvě potom... Vůbec jsem se nechytala. Tak jsem říkala, hele, (jméno syna), nastoupíš v září do školy, a uvidíme, kdyžtak to budu řešit jinak. Protože přesto, že jsem to řekla tý paní (jméno sociální pracovnice OSPOD), z toho ÚMA, protože jsem tam s ním docházela, tak se vždycky jen zeptala, ale žádný řešení tam nebylo. Takže jsem říkala, takže se čeká na co? Až mi přijde zmrzačený, nebo co. Nevím, na co se čeká v takových případech. Potom se to vyřešilo nějak samo, protože ten klučina přecházel do jiný, ne on je na tý stejný, ale přešel do jiný třídy, takže z tý třídy odešel. Takže jsem byla úplně šťastná, že se to takhle vyřešilo, protože já nevím, co bych podnikla, vůbec nemám tušení, protože tohle se mi jako nikdy nestalo. Protože (jméno syna) on je takovej, on se jako dokáže bránit. Není takovej průbojnej, jako třeba ten starší, ten se odmalička choval úplně jinak, což (jméno syna) takovej není, takže nevím.*

Tazatelka: *A teďko tedy, je to v tom kolektivu jaké?*

R3: *Teďko je spokojenej, nijak si nestěžoval, že by něco...*

Tazatelka: *Má (jméno syna) nějaký volnočasový aktivity?*

R3: *Ne, to nemáme. Jsem se tenkrát taky s paní (jméno sociální pracovnice OSPOD) se o tom bavili, ona mi poslala tam (jméno jednoho NZDM). Jsem to ale pak řekla doma před tím starším synem, on mi říkal, že by ho tam nedával, protože prostě tam taky párkrát byl, že prej to tam tak nějak... Jsem*

říkala, stejně jako z města dojíždět na tu (jméno čtvrti), to nevím. Jako na nějaký kroužky, to je placený, to si zase dovolit nemůžu. Kroužky né.

Tazatelka: A co dělá ve volném čase kromě toho hraní?

R3: No, to hraní. A moje sestra má vlastně stejně starýho syna, takže spolu chodí ven. Co vytváří venku, nevím, a ani to radši vědět nechci, protože už nějaký problém jednou byl; no jednou, o těch dalších nechci vědět.

Tazatelka: Jako problém mezi ním a nějakýma dalšíma dětma?

R3: Ne, to ani ne. Oni vyvádějí, on totiž ten synovec je povahově jako (jméno syna). Mají takový nápady, to ani nestačí člověk zírat, takový nesmyslný. Oni já nevím, my jsme byli s dětma na pískovišti, donutila jsem (jméno syna), aby šel s náma, ono venku je hezky, on tady hnije, mě už to štve. (Jméno syna) si tam chvíli hrál s dětma na písečku, no, pak šli někam dozadu, tam začali olamovat větve, houpat se tam jako opice, přišel nás pán upozornit, abychom si zklidnili děti. Já nevím, tam prostě sedí lidi, jo, a oni se chovají, já nevím, no. Tady u baráku taky, no, mlátí do stromů, když je člověk okřikne, aby koukali na přírodu, no...já už nevím, jak bych jim to vysvětlila, oni maj takový nesmyslný nápady...

Tazatelka: Máte něco, co děláte společně ve volném čase?

R3: No, já jsem vesměs ten čas neměla, to až teď od října, co jsem bez práce. No, teďka jak docházím kvůli (jméno vnučky, kterou má respondentka v pěstounské péči) do (jméno doprovázející organizace), tak teď mi to příští víkend nevyjde, my jedeme na výlet, na ty tři dny. No budu se snažit tam toho (jméno syna) zapojit taky, teď z finančních důvodů nemůžu, za (jméno syna) budu muset platit, takže teď to nejde. Taky jsem ho párkrát vzala na to sezení, jsem se zeptala, jestli můžu (klub pěstounů) s sebou, i když se mu nechtělo. Ale pak si tam pokecal, co se týče angličtiny s tou jednou, co tam paní hlídají děti, tak se mu tam nakonec líbilo, tak aspoň něco. No, a teďka mám v plánu v létě, když už jsem doma, ptose předtím jsem furt dělala, takže ani k vodě jsme nemohli, ani nic, takže chci teďka na víkend jet ke kamarádce na zahradu, chtěla bych ho brát sebou, vytrhnout ho z toho panelákového kolotoče, taky už mě to někdy štve. Snažím se ho tam zapojit taky.

Tazatelka: Říkala jste, že je spíše samotářský, tak čte třeba?

R3: Ne, on mi řekne, když jsem chtěla, aby se učil z učebnice, že se takhle nic nenaučí. No, já už jsem mu říkala, že má poslouchat, a ne vyrušovat. Když vyrušuješ, tak je jasný, že si pak nic nepamatuješ. Já nevím, jak by se mohl učit, každej má svůj způsob. Starší syn se taky doma neučil, chodil s jedničkami, jen poslouchal ve škole, co se říká. (Jméno syna) není hloupej, ale nedává pozor. Knižky nečte, říká, že ho to nebaví, on u toho nevydrží, on nevydrží dělat něco delší chvíli. Já četla furt, to on po mě nezdědil. No, já neměla ten čas, což je kámen úrazu, no, babi se s ním učila, teď už musí mít on nějakou snahu.

Příloha 4 – Rozhovor 4

Tazatelka: *Můžete mi prosím na začátku říci, jak Vy vzpomínáte na svá studia, když Vy jste chodila do školy...*

R4: *Já jsem chodila do stejné školy, jako chodí teďko (jméno vnučky), chodila tam i její mamí, i její teta, všichni jsme chodili do té jedné školy, no a nevim, no, učit jsem se učila.*

Tazatelka: *Bavilo Vás to?*

R4: *Koho baví učení? Nikoho. No, tělocvik, nějaká lumpárna, kreslení, zpěv, učení asi nebaví nikoho, no.*

Tazatelka: *A učila jste se doma?*

R4: *Na té základce ne, vůbec, to ještě ne.*

Tazatelka: *Pak jste pokračovala?*

R4: *Pak jsem pokračovala, dělala jsem maturitu, dál už ne.*

Tazatelka: *Máte maturitu...*

R4: *Maturitu mám, na ekonomce, střední školu ukončenou.*

Tazatelka: *A na tu střední školu vzpomínáte jak?*

R4: *Tam to bylo hezký, to bylo fajn.*

Tazatelka: *A tam už jste se učila?*

R4: *Tam už jsem se musela učit, to nešlo bez učení. Ono už na tej základce, nějaká šestá, spíš sedmá, osmá, taky se na to člověk musel podívat.*

Tazatelka: *A učila jste se sama, nebo pomáhal Vám někdo?*

R4: *Nebylo to potřeba. Bylo to zrovna v tom období, kdy se mýmu tatímu stal úraz, takže můj otec šel studovat střední školu, když já začínala. Protože můj otec byl tesař, a měl úraz na oku, tak už ho nenechali dělat tesařinu, tak dělal normálně v kanceláři, ale bejval by musel přestat, tak šel studovat střední školu.*

Tazatelka: *To je zajímavé, s tím jsem se ještě nesetkala.*

R4: *No, každej jsme studovali svý, bylo to zajímavý.*

Tazatelka: *A jaký je to pro Vás teď, když (jméno vnučky), chodí do školy?*

R4: *Musíme to zvládat, jiný východisko není, (jméno vnučky), má odpor k učení, moc jí to nejde, protože z domova byla od maminky zvyklá, že jí to maminka nadiktovala, že to bylo hned, a s babičkou to trvá dlouho, protože když jí to nejde, tak furt opakujem, až jí to jde. Musíme se to naučit.*

Tazatelka: *Každý den se učíte?*

R4: *Každý den se neučíme, já chodím občas do práce, ale každý den jí zadávám nějakou úlohu, to dělat musí, i když jdu do práce, tak má tady něco připraveno, že si musí zopakovat nebo něco, a po telefonu vysvětlujeme co má, co nemá.*

Tazatelka: *Takže i mimo ty úkoly, co si přinese ze školy, Vy jí vždy připravíte něco, co si má zopakovat...*

R4: *Aspoň musí, aby to do té školy uměla, ona zase všechno ze školy neumí.*

Tazatelka: *To není mnoho dětí, které by všechno ze školy uměly. Říkáte, že tady třeba nejste, ale ona splní to, co jí zadáte?*

R4: *Jo, to jo. Moc se jí nechce, ale musí, musí, protože bez učení to nejde.*

Tazatelka: *Vy jste mi ukazovali vysvědčení, ona měla snad samé jedničky.*

R4: *Ne, ne, měla tři dvojky.*

Tazatelka: *To je stejně moc dobré. A jak to vypadá teď, bylo čtvrtletí...*

R4: *Čeština je ohrožená, mezi dvě tři.*

Tazatelka: *No, vyjmenovaná slova jsou těžká pro všechny děti.*

R4: *No, jsme tu měli (jméno dobrovolnice Archy pro rodiny s dětmi), jí udělala takovej tahák, to máme vylepený na záchodě...*

Tazatelka: *A je ještě někdo jiný kromě Vás, kdo se s (jméno vnučky), učí?*

R4: *Ne, ne. Babička s dědou ti ji jediné pošlou dělat, co má. (Jméno vnučky) by nejradši byla furt na tabletu, teďko ty hry, to je hrozný.*

Tazatelka: *A když jsme se k tomu dostaly, máte internet?*

R4: *Nemáme internet, jen na chalupě, tam ho využívá.*

Tazatelka: *A využívá to třeba k nějaké přípravě do školy?*

R4: *Ne, ne, to ještě neumí.*

Tazatelka: *Když takto pro (jméno vnučky) něco připravujete na opakování, máte k tomu nějaké pracovní listy nebo něco?*

R4: *O prázdninách dělala celou knížku, mezi druhou a třetí třídou, tak to jsme měly, to jsme udělaly, to se jí moc nelíbilo, ale udělaly jsme to. No, a teď jsem si opatřila na vyjmenovaný slova, protože já si taky nejsem jistá, a tam je klíč. Tam jsou cvičení, vzadu je klíč, takže to děláme. A když je nejhůř, tak si to napíšeme do počítače, a necháme si to zkontrolovat.*

Tazatelka: *A je nejtěžší ta angličtina?*

R4: *No, teď jsme drobet zápasily s tou češtinou, a tu angličtinu musí opakovat, se jí nechce.*

Tazatelka: *A jak se osvědčilo to doučování angličtiny, co tady děláme my (Archa pro rodiny s dětmi)?*

R4: *Já, jsem strašně ráda, a kdyby to ještě šlo dál, tak bych byla strašně ráda. Protože já si s tou angličtinou nevím rady. Já jsem to brala přes počítač, oni nemají vůbec psaný, jak se to říká, nic, jo, tak jsme to s tím počítačem, jak se to řekne, tam je to špatně slyšet. Tak teď když máme nějaký problém, tak ta slečna (dobrovolnice Archy pro rodiny s dětmi) nám pomohla i s tou češtinou, jo. Opravdu mi to pomáhá.*

Tazatelka: *Máte nějakou zkušenost s pedagogicko-psychologickou poradnou?*

R4: *Ne, ne, to jsme nepotřebovali.*

Tazatelka: *A jak to vidíte do budoucna, školu, učení?*

R4: *No, musíme se snažit, co můžu dát, to jí naučím. Hlavně to chce přitáhnout k tomu, no, snažím se všemožně. Chodíme po (jméno města), tady, teď se učili dělat plánek, názvy ulic, tak jsme studovaly, kde je který divadlo, to všechno se snažíme obejít.*

Tazatelka: *No, tak to opravdu skvělé! A jaké má (jméno vnučky) volnočasové aktivity?*

R4: *(Jméno vnučky) chodí na zpěv, to si jí vybrala učitelka, že hezky zpívá. Ted'ko chodí na dramatickej kroužek.*

Tazatelka: *A to je při škole?*

R4: *Ano, to je všechno při škole. Loni chodila na ty mažoretky, je to moc peněz, pak jí to přestalo bavit, když měla jít na vystoupení, tak nechtěla, tak jsem řekla, tak to dělat nebude.*

Tazatelka: *Ty kroužky při škole jsou zdarma?*

R4: *Tam je to hodina 10 korun, to je příznivá cena.*

Tazatelka: *A baví jí to?*

R4: *No, zatím jo.*

Tazatelka: *A mají nějaký vystoupení?*

R4: *Jo, ted' měli pro MŠ, před Vánoci, chodí do DD, do domovů důchodců. Ta škola má hodně kroužků.*

Tazatelka: *A co děláte společně ve volném čase?*

R4: *Jezdíme na kole, teda (jméno vnučky) jezdí na kole, já mám koloběžku. Já už jí na tom kole nestačím, mě bolí kolena, tak já jsem si pořídila koloběžku, ale mám to na elektriku, se sedátkem. Tak chodíme do (jméno sportovního areálu), (jméno vnučky) jezdí na bruslích, tak tam jezdíme i z chalupy, no jak se dá. Byly jsme na přehradě, tam máme taky chalupu, tam (jméno vnučky) jezdí na lodi, to se jí snažím naučit, to co jsme měli my, plavat plave už perfektně, co můžu no. Loni jsme začaly s těma bruslema, už jí to jde pěkně. To jsem taky jezdila, ted' už se nějak bojím. Ale mám je ještě, asi je zase vytáhnu. Ted' už se zdokonalila, nemusím už u toho bejt, se mi nebude chytat, budu moc taky. Loni se mi ještě přichytávala, tak to jsem se bála, že bych padla, že by to bylo špatný, no, ted' když už bude sama, tak bychom mohly zase začít.*

Tazatelka: *Máte nějak nastavený to odpoledne, když se (jméno vnučky) vrátí ze školy, máte pravidelný režim?*

R4: *Snažíme se úkoly udělat hned, jak přijde ze školy, abychom už odpoledne měly volno. Protože ještě mám vnuka, tomu jsou tři, tak s ním taky chceme někdy vyrazit. Ten už ted'ko taky začal na kole, nejdřív na tom odrážedle, (jméno vnučky) kolem něj běhala, tak příště už snad budou moct spolu.*

Tazatelka: *A jak to vypadá, když si (jméno vnučky) připravuje věci na další den do školy? Potřebuje Vás k tomu?*

R4: *Připravít do školy si připraví sama.*

Tazatelka: *A nemusíte to ani kontrolovat?*

R4: *No, ted' už nekontroluju, taky už něco zapoměla. Ale zase kontroluju ty notýsky, vždycky se ptám, co máme, co nemáme, co má za úlohy. Včera jsem dělala, tak zapoměla jednu úlohu, ale neví doted'ka kterou. Tak má poznámku, od včerejška. Je to poprvé, že zapoměla úkol.*

Tazatelka: *Takže je to jiné, když jste doma, a když v práci...*

R4: *No, tak lajdá. Říká, já se jdu učit, a zatím tam vytáhne tablet. A babička s dědou, že se šla učit, a měla tablet. Ale já zas tak často nechodím, chodím jednou týdně, maximálně dvakrát.*

Tazatelka: *Jak tak denně průměrně trvá, než (jméno vnučky) udělá úkoly?*

R4: *No, někdy hodinu, někdy taky dvě, tři. Když se k tomu postaví, že to neumí, že to nechce. To už teďko nedělá, ale ze začátku...*

Tazatelka: *Takže vidíte posun...*

R4: *Jo, je to lepší, snažíme se.*

Tazatelka: *Je něco, co by Vám v tom pomohlo, co byste potřebovala?*

R4: *Nevím, to si nějak nedovedu představit. Prostě se jí člověk musí věnovat. Neměla bych chodit do práce, abych tu byla každý den, to by bylo lepší. Ale zase každá korunka je dobrá.*

Tazatelka: *Jasně, tak se to snažíte vyvážit, říkala jste, že chodíte jednou týdně.*

R4: *No, těch osm směn do měsíce...*

Tazatelka: *Mám poslední otázku, zkuste se zamyslet, jak by to mělo vypadat, kdyby to bylo ideální.*

R4: *Ježíš, to já nevím, co je ideální. Ideální by bylo, aby se nemusela učit vůbec, aby jí to šlo samo. Jenže ona je drobet pomalejší, takže se to opravdu musíme naučit. To už od té první třídy se snažím, vždycky ona měla půlku uděláno, půlku jsme doháněly o sobotách o nedělích, když jsem ji měla, jo. Takže nějaký ty nedostatky byly. Paní učitelka říká, že už jsme hodně dohnaly.*

Tazatelka: *A mají stejnou paní učitelku od první třídy?*

R4: *Ne, ne, měli v první a ve druhé stejnou, teď mají jinou.*

Tazatelka: *Dobře, děkuji Vám paní (jméno respondentky) za rozhovor.*

R4: *To je všechno, já si říkala, co to nebude...*

Tazatelka: *Jo, to je všechno, říkala jsem Vám, že to nebude nic strašného...*

Příloha 5 – Rozhovor 5

Tazatelka: *Myslíte, že byste mohla na začátku zavzpomínat na to, jaký to bylo, když jste chodila do školy Vy, paní (jméno respondentky)?*

R5: *No, tak já byla žákyně docela průměrná, trojky, dvojky, jedničky, divočejší v chování, taková jakoby vůdce třídy, byla jsem taková jako ráda se předvádět, rozesmívat lidi, ale co se týče učení, tak jsem vlastně základní školu prošla s nejhorší známkou trojkou, učení mi svým způsobem šlo, ani jsem se doma učit nemusela, akorát jsem si napsala úkoly, protože jsem měla fotogenickou paměť. Učňák už byl horší. Tam jsem třeba předměty, který mi dělaly problém, protože jsem levičák, tak to byly: psaní na stroji, počítače a dělala mi tam problém hodně ze začátku... takový to, byl to prostě předmět, protože jsem se učila prodavačkou, takže to byl předmět, kde se třeba psalo písmenka švihovou, různé tyhlesty, a vlastně díky tomu, tak z toho jsem mívala čtyřky, protože mi nešlo vlastně zaranžovat nebo napsat to, co jsme měla dodělat. Jinak jelikož už potom šla váha nahoru, v učňáku jsem měla problémy s tělesnou výchovou, ale to jsem byla taková, že jsem tam šla do školy k paní učitelce (jméno učitelky), já jsem chodila na (neoficiální název školy), napsala jsem si tam bez TV, a k tomu jsem si připsala rok bez TV, takže jsem potom ani necvičila.*

Tazatelka: *Co Vás ve škole bavilo?*

R5: *Myslíte na základce nebo v učňáku?*

Tazatelka: *Oboje.*

R5: *Hrozně mě bavila matematika a bavila mě literatura. Strašně ráda jsem se bavila, třeba jsem se naučila různé spisovatele, Wolkera, tyhlesty, strašně mě bavilo naučit se jejich díla a mluvit o tom ve škole. Jinak doplňovat i/y, vyjmenovaná slova, mi taky nedělaly problémy; v češtině mi dělal hlavně problém sloh. Dát dohromady slohovou práci, aby byla napsaná bez opakování se slov.*

Tazatelka: *A co bylo těžký? Co Vás nebavilo nebo Vám nešlo?*

R5: *Tak mě určitě nebavily jazyky, protože jsem měla problém s výslovností. Ne, jako že bych koktala, ale prostě jsem to neřekla tak, jak jsem měla. Potom mě nebavil zeměpis, dějepis, dějiny. Dodnes když mi někdo říká o nějakém Ferdinandovi, o nějaký válce, tak letmo co si pamatuju. Tělocvik.*

Tazatelka: *A říkala jste, že doma jste se ani učit nemusela, že jste zvládala...*

R5: *No, v učňáku jsme dělali po čtvrt roku zkoušky, jsem se učila prodavačkou, jsme, jakožto z toho zbožíznařství, jsme dělali zkoušky, občas jsem se koukla na obchodní provoz nebo na zbožíznařství, to už jako jo, ale ne každé den, že bych u toho seděla hodiny, než mi to šlo do hlavy.*

Tazatelka: *Vraťme se teďka zpátky do současnosti, jaký to je, když chodí do školy (jméno syna)?*

R5: *No, tak poslední dobou, jak jste sama viděla, je to takový obtížný období, obtížný období, kdy se ještě ke všemu dostal do puberty, a má hroznej problém se začlenit do školy, do řádu školy co se týče učení. Je to takový, že prostě přijde, řekne, chcete se s ním učit, když má dobrý období, nedostane pětku, poznámku, tak jenom namátkově ho zkontroluju z matiky z češtiny, co probírají, když mu to jde, tak mu řeknu, jo v pořádku, není to žádný, že by u toho seděl celý dny, nebo celý hodiny, prostě aby si to zopakoval. Jo, jde se mu do toho těžce. Ale co se týče, když se ho zeptáte, co bylo ve škole, co úkoly,*

tak to je sto padesát výmluv, než vlastně, pak se k tomu nějakým způsobem dostaneme díky poznámce, nebo třeba ví, že jsem na něj v pohodě, tak se k tomu dostaneme.

Tazatelka: Co Vám v té domácí přípravě (jméno syna) pomáhá?

R5: Vy. Hlavně vy, protože vy jste člověk, nebo že vy to těm dětem umíte jinak vysvětlit a jinak to podat než já, Já jsem taková spíš zbrklá, spíš když už vidím poprvý, podruhé, potřetí, že mu to nejde, tak jsem taková výbušná povaha, a Vy jste na něj tak klidná, a díky Vám vlastně i když sem jezdíte jednou za tejdén nebo jednou za čtrnáct dní, tak i ta příprava je jiná, než normálně doma.

Tazatelka: A používáte třeba při tý přípravě tablet nebo internet, využíváte to někdy?

R5: Takhle, využívá na slohové práce a na referáty.

Tazatelka: A učí se tedy (jméno syna) s Vámi, nebo když Vy nejste doma tak s kým?

R5: Chodí většinou k (jméno partnera matky matky), kterej mu s tím pomáhá, nebo tady sedí se mnou, učí se. Většinou je to to učení, vy mu něco zadáte a on jakoby i hádal, on by spíš chtěl, abyste mu i za něj řekla výsledek. A když ho teda pochválíte, tak teda mami, mami mně se to povedlo, prostě začne mít radost, a už dál, to je pro něj konec.

Tazatelka: Co paní (jméno respondentky) děláte s (jméno syna), když máte volno? Máte nějakou věc, kterou děláte společně ve volném čase?

R5: No, tak si povídáme, dřív jsme jezdili na výlety, když byla možnost. Teď co plánujeme letět v létě někam do zahraničí, protože je to všechno otázka peněz poslední dobou. Vlastně kluk si našel koničky, teď chce kolo, i ten florbal a fotbal něco stojí. Na fotbal má kopaček, to mu už za chvíli ani nebude. Jsem ráda když je mezi kamarádama, když chodí ven, no a teďka jsme už dlouho nikde nebyli, protože není s kým jet někam na výlety. Ale byli jsme leckde, v ZOO, akvaparku, v Itálii, v Chorvatsku jsme byli, jezdili jsme do kina, na výlety na hrady a zámky, na pouti. Takže když ta otázka peněz byla jiná a bylo s kým, že jste mohla se svést s někým, tak i to bylo jiný vyžití.

Tazatelka: Takže jste jezdili spolu a ještě s nějakýma dalšíma přátelima?

R5: Jo, se sestrou a tak.

Tazatelka: A co tedy ještě dělá (jméno syna) sám ve svém volném čase? Mluvila jste o fotbalu a florbalu...

R5: No, hlavně hraje playstation. No, na tabletu si sem tam pustí nějaký film nebo nějakou hudbu, ale spíš bych řekla, že největší přednost dává těm playstationovým hrám.

Tazatelka: A jak vidíte situaci ve škole do budoucna, paní (jméno syna)?

R5: No, to právě nevím. Kdyby se tam alespoň nějak snažil. Já po něm nemůžu chtít, aby měl vyznamenání, protože vím, že on je pomalejší ve všem učení, ale kdyby alespoň přišel domů s tím, že mi řekne pravdu a naučil se, udělal si své úkoly, tak to přeci bude lepší, on si ty úkoly napíše, a má volno, má den pro sebe. Ale takhle když přijde ze školy, a nevíte doslova která bije, když vám učitelka nezavolá, tak to taky žijete ve stresu, co zase bude, jak to bude, proč to je, honit všechno, jelikož tady taky není žádný pořádný spoj, honit ty doktory, obtěžovat ty lidi, abyste se tam dostali, když vidím, do

slova a do písmene, že to k ničemu nevede, že ten (jméno syna) si prostě jede tu svojí, tak mě to i až trápí.

Tazatelka: *Co je na tom nejtěžší?*

R5: *No, tak nejtěžší je v (jméno syna) případě to lhaní a ten nepořádek v tý škole.*

Tazatelka: *Myslíte, že s tím nepořádkem jde něco dělat?*

R5: *No, tak snažili jsme se, včera se o tom bavil i s Vaší kolegyní, o tom nepořádku, s tím, že si do příštího týdne udělá svojí skříňku, kterou má támhle, že si tam udělá horní patro jenom do školy, a dolní patro pro svoje, co tam má, třeba tam má diplomy, různý co dostával, pak něco co si nakreslil pěknýho na památku, tak aby si to tam dal. Aby měl v tašce všechno, co se týče základních věcí, jenže když s tím odejde do školy, a nepřijde, nebo to někde zahází.*

Tazatelka: *A Vy jste mu vlastně po tý naší schůzce ve škole nakoupila všechny věci, a nechala jste mu je ve škole?*

R5: *Ano.*

Tazatelka: *A funguje to?*

R5: *Jo, ty věci tam má, ale paní učitelka teď řešila, že zase chodí s půlkou tašky, to je bez žákovský a bez úkolů.*

Tazatelka: *Takže pomůcky ve škole fungují, ale to, co se nosí sem tam, to se někde poztrácí...*

R5: *A většinou je to žákovská a domácí úkoly. Takhle co se týče do školy na tělocvik, na pracovky, to jo, to milerád připraví.*

Tazatelka: *Je ještě něco, co byste mi chtěla říct k té školní situaci, paní (jméno respondentky)?*

R5: *No, tak teď jsem si dala kontakt s nějakou paní (jméno), která dělá pro tuty děti s ADHD, s téma, co jsou prostě ve škole neklidní, nepozorní, s tím, že by mi ona pomohla po těch vyšetřeních, a pokud to půjde, tak bych byla ráda, kdyby se to nějak jako vyšetřilo, a abychom taky nějak pracovali v tý škole, s tím, že bych byla ráda, kdyby na základě toho, co je zatím psaný, mohl dostat toho (mlčí, nemůže si vzpomenout)...*

Tazatelka: *Asistenta.*

R5: *Asistenta. Že možná by to pro něj i bylo jiný v tý škole, byl by úspěšnější a nebyl by konfliktní, protože by furt nad sebou někoho měl. A určitě si myslím, že by mu to prospělo, protože (jméno syna) rád pracuje v menším kolektivu a rád je furt s někým, kdo by jako u něj stál, jako učil se, nebo takhle, jako třeba Vy.*

Tazatelka: *A jak jste se k té paní (jméno) dostala, paní (jméno respondentky)?*

R5: *Jsem byla v pondělí u kamarádky, která sledovala ADHD v televizi, v neděli byl o tom pořad. A ona má nějakou bývalou švagrovou od bratra, paní (jméno), nevím, jak se jmenuje, tak jí volala, s tím, že jí bratr, co měl tu (jméno), bratr tý holky, co volala, tak si sem nastěhoval přítelkyni, která má autistu, ale ještě asi horší chování, než (jméno syna). Tak jsme to nějak probíraly, a ona vzala telefon, a spojila se s tou paní (jméno), s tím, že ta paní (jméno) tomu klukovi pomohla v (název města) škole, získat asistenta a pracovat se tak, aby to bylo zvládnutelný pro všechny. S tím, že ona zná ty zákony*

a ona řekla, že pokud se kluk léčí na psychiatrii, má psaný ADHD plus vyšetření PPP, pokud ukazuje, že je na zvláštní ty jak to tam má ty individuální plány a na tuto, že by na to nárok měl, ale že to chce nový vyšetření s tím, že neexistuje zákon, jak nám řekla paní (jméno), že to sponzoruje škola, ale sponzoruje to kraj, kterému to přiděluje na základě vyšetření a všeho, že já bych si měla požádat. Tak když na to právo mám a má tohle všechno psaný, tak zase proč to nevyužít, možná že by to i pro něj bylo v tý škole jednodušší, než ho zase strkat na jinou školu. Protože jednak by to zase nedělalo dobrotu s tím, že bych ho neměla na očích a nevěřím tomu, že by tam ty konflikty taky nebyly, protože dnešní děti, kord puberťáci se handrkujou jedna radost. Pak jsem přemýšlela o tý škole, co je v (název města), je to praktická škola, s tím, že je to jako bývalá pomocná škola, ale i ta paní (jméno) mi řekla, pokud Vám v PPP napsali, že kluk je na hranici zvládnout základní školu, tak proč zatím to ještě takhle nenechat s tím, že se uvidí do budoucna.

Tazatelka: Takže říkáte, že teďka byste chtěla zkusit to, aby (jméno syna) mohl mít ve škole asistenta.

R5: Chtěla bych to zkusit, pokud mi ta paní říkala, že to prostuduje, všechny tyhle ty, s tím, že bych to chtěla zkusit asi až od nového školního roku. A myslím si, že by to pro něj bylo i lepší, že by byl takovej jinčí. A samozřejmě jsem i ráda za Vaši spolupráci s tím, že Vy když jste tu, tak ten (jméno syna) je, napíše si ty úkoly nebo se nechá i poradit, snaží se, všechno, no. S tím, že v tý škole, nevím, co tam je, že odmítá to učení, nevím.

Tazatelka: Dobře, děkuju Vám za rozhovor.

Příloha 6 – Rozhovor 6

Tazatelka: *Mohla byste prosím na začátku zavzpomínat na to, jaký to bylo, když jste chodila do školy Vy?*

R6: *Já jsem si všechno pamatovala, se mnou se nikdo neučil, mamina byla celý den v práci a táta, ten se s náma neučil. Takže já, co jsem si pamatovala ze školy, to jsem uměla.*

Tazatelka: *Takže jste se doma vůbec nemusela učit?*

R6: *Vůbec. A úkoly potom, čemu jsem nerozuměla, tak jsme většinou dělaly s kamarádkami a jejich rodičema. U nás to doma takhle moc nefungovalo do školy.*

Tazatelka: *Pokračovala jste po základce v dalším studiu?*

R6: *Pak jsem šla na cukrářku, a tam to bylo ještě lepší než na základce, takže jako s učením problém nebyl.*

Tazatelka: *To byl učební obor?*

R6: *Jojo, mám výuční list.*

Tazatelka: *Tam jste se tedy taky nepotřebovala učit?*

R6: *Tam nebylo co, tam jako matematika, chemie, to člověku jde všechno samo, a potom výrobní takový ty věci, to nebylo co. Já co si přečtu, to si pamatuju, mám fotografickou paměť. Já s tím problém nemívám.*

Tazatelka: *Můžeme se tedy přesunout do současnosti. Jaký to je, když chodí kluci do školy?*

R6: *No, to už je takový horší. Protože (jméno syna, který chodí do 2. třídy), ten je asi po mně, ten učení zvládá, čtení, psaní, není problém, taky, co si pamatuje ze školy, tam není problém s učením. Horší je to s těma dvěma klukama s tím ADHD, s tou pozorností, úkoly tedy nechtějí dělat, to je docela horší je přinutit je udělat, nevydrží u toho ta pozornost, to je horší, no. To čtení, taky nic moc, to jsme viděli, no, snažíme se.*

Tazatelka: *Jak je přinutíte, aby ty úkoly udělali?*

R6: *To je dlouhodobé přemlouvání. Někdy dobrý, ale někdy do nich musím hučet třeba hodinu, dvě, potom už urguju, že musím do práce, musí se to udělat, ale ani tak to někdy nejde, jo. Někdy se opravdu seknou, takže to nejde, takže to je docela takový. Takže se snažíme, když přijdeme ze školy udělat úkoly, protože pak už to nejde je donutit.*

Tazatelka: *A oni chodí každý den do družiny?*

R6: *Chodí, no, chodí.*

Tazatelka: *Tak to stejně ze školy chodíte až dýl odpoledne.*

R6: *Po třetí. No, aby šli všichni stejně, protože nevím, kdyby končili každé jinak. Příští rok už asi do družiny chodit nebudou, takže to bude asi ještě náročnější, že bude každé končit jinak, tak uvidíme, jak to sladíme, no. Ale teď se snažíme udělat úkoly po škole, protože potom už mají tu pozornost roztráštěnou do všeho možného, a to už je potom přinutit teda jako nejde.*

Tazatelka: *A je ještě někdo jiný, kdo se s nimi učí, máte nějakou oporu?*

R6: *Ne, není, vůbec. Protože babička, ta přijde večer, takže ta vůbec, tu ani neposlechnou nějak moc, moc respekt z ní není. Protože nikdy se o ně nestarala, nikdy je nehlídala, až vlastně teďko, co chodím do práce, takže tam jako asi dvakrát jestli s nima udělala úkol, protože to, ale jinak ne. A táta, ten až teď poslední měsíc, takže asi dvakrát s nima dělal úkoly, ale jinak jako nikdo jinej se s nima neučí.*

Tazatelka: *A zvládáte kromě těch úkolů i nějaké opakování, procvičování?*

R6: *Tak snažíme se, protože kvůli tomu čtení, tak se snažíme číst, i venku, všude, kde jdeme, tak se snažíme prostě číst. No, to psaní, snaha je taky, ale toho času už tam moc není. Tím, že jich je víc, a je třeba udělat ještě všechno možný okolo, tak ten čas tam na to moc není, ale snažíme se.*

Tazatelka: *A z čeho čtete?*

R6: *Takhle se snažíme číst z toho, co mají oni, opakujeme, co měli ve škole. A knížky, to já vždycky něco vylovím, protože oni když mají knížku, tak jí zlikvidují, takže to musím vždycky něco vylovit mýho, když najdem nějakou dětskou knížku, tak se taky snažíme, ale není na to ten čas, chtělo by to víc.*

Tazatelka: *A čte si třeba (jméno syna, který chodí do 2. třídy) sám?*

R6: *Jo, (jméno syna, který chodí do 2. třídy) si přečetl asi dvě knížky sám, ten dobrý. Ten má čtení po mně, já jsem samá knížka, ten dobrý. Kdyby to takhle měli všichni tři, tak by to bylo bezva.*

Tazatelka: *Využíváte internet k přípravě do školy?*

R6: *Ještě ne. Ještě mají čas. A jak je znám, tak tam budou hledat všechno možný jiný, než učení.*

Tazatelka: *Hrajou hry?*

R6: *To jo. Ted'ko teda dostali od táty telefon k Vánocům, to neví, že od táty, že jo, takže hrajou na telefonu hry. Na počítač já je moc nepouštím, protože už mi jeden zničili, takže počítač moc ne. Měli playstation, ale ten už jako taky nefunguje.*

Tazatelka: *A telefon má každý svůj?*

R6: *Telefon mají každé svůj, ale oni ti dva už jsou takový skoro nepoužitelný. Ale snažíme se, aby u těch her nebyli pořád, je to takový nouzový, že se tím zabaví. U televize, u ničeho nevydrží. A hry u toho vydrží chvíli, takže aspoň něčím se takhle zabaví, když je největší nouze.*

Tazatelka: *Vy už jste mi říkala, že máte zkušenost s různými školama, v poradně, že jste asi byli...*

R6: *V tý pedagogický, jsem zrovna dneska mluvila s paní, protože jsme včera byli u tý paní psychiatricky, tak nám napsala novu tu zprávu a individuální plán do školy. A jelikož ta pedagogicko-psychologická poradna, aby je nemusela vyšetřovat jakoby znova, tak jenom si vezme ten plán a jenom to potvrdí. Ale dneska jsem s tou paní mluvila, protože mi volala, a nechala jsem, řekla jsem jí, aby kluky vyzkoušela ještě na tu dyslexii, dysgrafii, jestli nejsou. Tak říkali kluci, že si je dneska vzala, tak uvidíme, co z toho bude.*

Tazatelka: *A oni jí mají přímo ve škole, ona dochází?*

R6: *Ona tam přišla, asi zřejmě, jak to ta paní zástupkyně zařizovala, tak dneska tam byla, uvidíme, co z toho bylo za závěr.*

Tazatelka: *A to ADHD mají tedy diagnostikováno od psychiatra?*

R6: *Od psychologa, a včera jsme byli u psychiatricky. Takže teďko dostali léky, napsala nám je, zítra by je měli začít brát, říkala jako, že to není nic strašnýho, jsou to jenom nějaký lehký. Ona říkala, že se uvidí, jak to bude fungovat, nebo nebude, buď je pak budou brát, nebo nebudou, že to vyzkoušíme, tak zítra začínají, a uvidíme po tom měsíci.*

Tazatelka: *A jak jsme se vlastně dostali k tomu psychologovi?*

R6: *No, vlastně ze školy, protože ve škole měli problémy s chováním. Já už jsem o tom uvažovala předtím, jak jsou aktivní a trošku ty problémy kvůli tomu tátovi, tak jsme o tom uvažovala. Ve škole jsme to potom domluvili, protože mají tam ty problémy s tou autoritou, s tím zlobením, takže pak jsme šli k panu (jméno psychologa).*

Tazatelka: *A chodili kluci do školy? Projevovali se už tam takto?*

R6: *Chodili. Oni takhle aktivní jsou od malička, to jako mě to třeba nepříjde, já jsem s nima pořád, ale v tý školce taky měli takový období jakoby vztekání, ale nebylo to takový jako ve škole.*

Tazatelka: *Takže v tý školce vám nedoporučili, abyste třeba šli k dětskému psychologovi?*

R6: *Tam ne. Tam taky měli občas něco, ale ne tolik. Až v tý první třídě, tak to mě docela překvapilo, hodně mi to jakoby zarazilo, že se začali chovat tak, jak se chovaj. Že začli jakoby být oškliví k těm ostatním, a ta autorita k těm učitelům, to mě zarazilo.*

Tazatelka: *Oni vlastně měli odklad...*

R6: *Jo, ti dva měli odklad.*

Tazatelka: *A kvůli tomu odkladu jste pravděpodobně museli taky jít na vyšetření do PPP. Tam Vám nenaznačili, či nediagnostikovali to ADHD?*

R6: *Já už teďko nevím, jestli na ně jenom koukala v tý škole, nebo jestli jsme tam byli, já už si to teďko nepamatuju. Ale jako tam nic takovýho neřekli, tam taková diagnóza nepadla. To až teď u toho psychologa.*

Tazatelka: *A to je jak stará záležitost?*

R6: *U pana (jméno psychologa) jsme byli poprvé v prosinci, před svátky, na silvestra, a pak ještě v lednu, takže to je čerstvý.*

Tazatelka: *Takže, jestli tomu dobře rozumím, tak teď by měli mít ve škole IVP.*

R6: *No, samozřejmě podle toho, co tam maj psaný, paní učitelky dělaj všechno opačně. Říkala včera paní psychiatricka, že třeba i ty úkoly, jak jim dávají, tak že by to měli třeba, měli mít rozdělený na menší části. Nebo třeba ve škole, když nestíhají napsat deset příkladů, oni jim za to dají hned pětku, a pak jim to dají domů přepsat, tak že to je špatně. Že by jim to měli umožnit napsat to, co stihnou a takovýhle věci. A třeba sedět vpředu u paní učitelky, oni samozřejmě sedí až vzadu, takže to tam mají teď napsaný, tak snad podle toho...*

Tazatelka: *Můžete mi prosím ještě jednou zopakovat, jak to bylo s tím hledáním jiných škol?*

R6: *Paní zástupkyně nám vlastně řekla, že takhle pro ty děti s ADHD, tak je ta (název školy). Že tam chodí třeba na dva měsíce, pak se vrátí zpátky do školy sem. No jo, jenže tam jsme přišli do tý (název školy) za paní ředitelkou, a zkoušela tam kluky ze čtení a psaní. Takže tam když viděla, že jim nejde*

čtení, tak tam de facto před nima řekla, že jsou blbí a že patří na zvláštní školu. Docela tedy nepříjemná, byla na ně ošklivá. Takže nám řekla, že teda ne, že je nevezme, že nejdřív tedy psychologický vyšetření a tu zvláštní školu. Takže pak jsme se objednali k psychologce na tu zvláštní školu, tam je paní psycholožka, která se zabývá těma dětma, který přijímá na tu školu, je to ta škola (název školy). Tam jsme byli, tam na ně koukala ta psycholožka, sotva je viděla, sotva s nima promluvila, tak řekla, že to samozřejmě na zvláštní školu není, že teda to čtení, psaní je špatný, ale na to, že jsou nedonošený, a že jsou ještě malí, tak že mají ještě nárok, aby jim to nešlo nebo tak. Takže tam řekla jasně, že to na zvláštní školu není. Že to chce ten menší kolektiv, třídu s menším kolektivem, ale zvláštní ne. no, takže si nás takhle přehazovali sem tam. No, a v naší škole, tak to dopadlo, že tam teda máme zůstat, ale potřebujou vědět, co s nima.

Tazatelka: A jak to vy vidíte, chcete vytrvat na tyhle škole, nebo máte ještě nějaký nápady, co zkusit jinýho?

R6: No, myslela jsem, že bych je dala jinam, protože opravdu některý to jednání se mi tady prostě nelíbilo, srovnávají je s těma ostatníma dětma, berou to tak, že by měli být stejní. Že jim to nejde, tak jim dávaj špatný známky, přestože ví, jak na tom jsou, znají diagnózu, dávaj jim čtyřky, pětky, a že jsou na propadnutí, a takový. Ale teďko zase je snaha, když chtěli ten IVP, tak jako počkala bych, co se z toho vyvine. No na tu (číslo školy), když řekla paní zástupkyně, nevím tedy důvod, proč je tam nakonec nevezmou...

Tazatelka: Že Vám nejdřív radila, abyste je tam dala?

R6: Nejdřív nám radila, abychom je tam dali, mluvila právě s tou paní ředitelkou tam, a že by tam šli od druhý třídy. No, ale jenomže pak jsme šli na tu zdravotní, a na tu zvláštní, takže se čekalo, jak to dopadne, a mezitím potom, když jsme řekla, že bych je tam dala, tak mi řekla, že už to nejde. Ale neřekla mi jako důvod, proč.

Tazatelka: A původně Vám to nabízela proč?

R6: Tam jsou třídy s míň dětma, takže se myslelo, že by šli tam. Tady mají třídu, ale to se nějak platí, říkal, že to je soukromě, že tam je nějaký menší kolektiv, ale je to placený. No, a (číslo další školy v okolí bydliště rodiny) to je velká škola, tam je hodně dětí, ale zase mi jí třeba doporučila ta psycholožka na tý zvláštní škole, že tam mají dobrej přístup k takovýmhle dětem. no, takže uvidíme, jak dopadne tohle asi, a pak bych viděla, jestli to v tý druhý třídě nebude lepší, tak bych je dala jinam. Ale vůbec nevím kam, když si mě takhle přehazujou jakoby, tak vůbec nevím, jak to bude, takže uvidíme.

Tazatelka: Co je na celé té domácí přípravě a škole pro Vás nejobtížnější?

R6: Nejobtížnější? No, s nima takový jakoby to připravování. Že se s nima člověk připraví do školy, a oni druhý den přijdou a půlku věci nemají, že jo. Takže tam je nejhorší, že ty učitelky pak zase brojí proti mně, že oni to nemají, protože jo, tak to je takovej boj, protože jsou to kluci, jsou akční, takže věčně něco někde ztrácejí, něco rozbíjí, něco někde nechají. Takže ty přípravy jsou s nima opravdu náročný. Hlavně je teda přinutit k tomu do školy, nechtějí se připravovat. Takže to je docela honička s nima.

Tazatelka: *Kolik Vám to třeba zabere času?*

R6: *To já jsem takhle nesledovala, ale hodně. To potom tady něco stíhat ještě okolo, to je docela časově náročný, ale do té školy hodně. Když přijdeme odpoledne, já jdu pak do práce, tak to zabere víc než polovinu času jenom tohle.*

Tazatelka: *A vy říkáte, že přicházíte po třetí a do práce odcházíte po sedmý?*

R6: *No, jak kdy. Čtvrtky chodím brzo, to chodím v půl sedmý, protože toho je nejvíc v práci. A zrovna ve čtvrtek končí v půl pátý, takže to přijdeme v pět, a já v půl sedmý jedu do práce, takže to je masakr, ve čtvrtek, a jinak ostatní dny chodíme po třetí, před půl čtvrtou jsme doma, no a já jezdím, v půl osmý, půl devátý, podle toho, jak se střídáme v práci, takže tam máme doma čtyři hodinky, půlku z toho děláme školu, protože nejsou schopní, když se jim řekne, to jít udělat.*

Tazatelka: *Když si třeba mají připravovat věci, jak to vypadá?*

R6: *Snažíme se to připravovat společně. Oni většinou si nosí jenom sešity ze školy, takže ještě si nemusí připravovat knížky zvlášť. Takže většinou to všechno v tom batohu mají. Kontrolujeme tužky a obaly, stejně vždycky půlku nemají. (Jméno syna, který chodí do 2. třídy) už má učebnice, takže to kontrolujeme spolu, ale zatím ty sešity, učebnice, tam není vcelku nic, takže to, co používají ve škole, to nechávají tam, co používají doma, to mají tady.*

Tazatelka: *Mají kluci nějaký volnočasový aktivity?*

R6: *Ted'ko se připravujem na ty (název NZDM), takže to musím zkouknout. Na ty stránky, ještě jsem neměla čas. O tom mi říkala kamarádka a i Vaše kolegyně (sociální pracovnice Archy pro rodiny s dětmi), takže na to se chystám, aby se zabavili, protože potřebují kolektiv. Ono potom, když jsou furt doma, kde mají jenom učení, nebo jdeme ven, tak oni se nudí. Protože hry, oni si zahrávají, potom to roztahají, je to po celým pokoji, hledá se to všude, takže oni potřebují spíš v kolektivu hry. Takže se na to chci podívat, a pak že bych je tam vozila, aby se zabavili. Přece jenom něco užitečného, aby měli. Ve škole, co měli ten kroužek, sportovky, (jméno syna, který chodí do 2. třídy) bavily, no, ale učitelky je nezvládaly pohromadě, takže jsme to zrušili.*

Tazatelka: *Chodili tedy na sportovní kroužek...*

R6: *Chodili na sportovní kroužek, no ale (jméno syna, který chodí do 1. třídy) s (jméno druhého syna, který chodí do 1. třídy) tam zlobili, paní vychovatelky je nezvládaly, jak jsou akční, takže nakonec jednoho daly na jógu, jeden tam zůstal, no, takže jsem řekla, že to nemá cenu, tak jsem to zrušila. Také jim zůstaly ty šikovný ruce a (jméno syna, který chodí do 2. třídy) házená.*

Tazatelka: *To je v rámci družiny?*

R6: *To je v rámci družiny. Takže to volnočasový, to ted'ko teprve zavedeme tam...*

Tazatelka: *A jak v té družině, jak to zvládají?*

R6: *V družině je to baví, akorát, že když mají šatný den, tak zlobí. Tam je to baví víc než ve škole.*

Tazatelka: *A tam jsou společně?*

R6: *Ne, tam jsou každý zvlášť, mají tam různý aktivity. Horší je, když potom zlobí. Ale jako baví je družina, tam chodí rádi. Paní vychovatelky občas nejsou rády, ale co se dá dělat. Tam není problém, že by se nezabavili nebo to, horší je ta škola.*

Tazatelka: *A zbývá vám čas na nějaké společné volnočasové aktivity?*

R6: *No, takhle chodíme ven i se psem, nebo víkendy když jsou, chodíme se psem na závody. To my pak jsme celý den venku, když je čas, když můžeme, takže to je s nima pak dobrý.*

Tazatelka: *Vy chodíte do práce i o víkendu?*

R6: *Z pátku na sobotu, takže volno jen ze soboty na neděli. No, takže jestli teďko ta maminka přestane hlídat, když se odstěhuje, tak nevím. Teďko se mnou nemluví ani. Měli se stěhovat už teď o víkendu, nechtěně, že jo, jelikož je pan majitel chtěl vyhodit, protože pronajali celý dům, a oni chtěli jít ke mně, což prostě nejde. Já sem nemůžu vzít tři další lidi, to je maminka, brácha a bráchovo malej. A ten malej je jako trošku mentálně postižený a ona prostě máma by je nezvládla. Ona nezvládne tuty tři, ještě s ním, to nezvládne. Takže tady by byl binec, kravál, a nakonec by ještě vyhodili i mě, a brácha, ten celý život nedělá, takže je doma, já nevím, kam bych je dala. Takže jsem řekla, že to nejde, teďko, když musím řešit ty kluky, že jo, takže maminka se mnou nemluví, a chce se odstěhovat ke kamarádce až za (jméno města), takže tím pádem odpadne hlídání. Takže to nevím, co bude. Takže budu muset najít někoho na hlídání, nebo jinou práci. Jenomže zase jakou práci, to bude zajímavý a těžký. Netuším, jak to bude. Protože ranní, když vodím děti do školy, pak musím někde dát psa, teď je zvyklej, že je furt s někým, takže tady ho samotnýho nemůžu nechat, pak zase odpoledne je vyzvedávat. Takže ta noční je na tohle úplně ideální, jenže tady je zase nemůžu nechat samotný, takže to je paráda, takže jsem zvědavá, jak to dopadne.*

Tazatelka: *Jak by to vypadalo, kdyby to bylo ideální, to, o čem jsme teď mluvily?*

R6: *Úplně ideální by bylo, kdyby teďko vyšlo tak, jak by to mělo vyjít. Teďko se rýsuje přítel, bydlí v (jméno města), žije s malým dvouletým chlapečkem, jenže teďko řeší svoje zdraví, co se týče mozku, takže tam je to těžký teďko vyřešit věci. Úplně ideální by bylo, kdyby se vyřešilo všechno u něj, a pak bychom byli spolu. Tam by měli kluci autoritu, měli by někoho, koho by měli rádi, a bylo by to ideální na všechny strany. Jenomže zatím si to můžu jenom přát. Jednak tam ta vzdálenost, zdraví, práce a všechno, takže je to všechno ve hvězdách. Takže tím pádem bych ani hlídání řešit nemusela, ale to je ještě všechno na dlouhou trať.*

Tazatelka: *Dobře, děkuju vám za rozhovor, paní (jméno respondentky).*